

Szent Bazil Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium,
Technikum, Szakképző Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium

OM: 031238

✉ 4087 Hajdúdorog, Ady Endre u. 23-27.

☎: (52) 572-082, (52) 232-003, Fax: (52) 572-083
gorogkat@gmail.com, www.szentbazil.hu

komplex tantárgyi verseny 6-7. évfolyam

1.forduló

Beküldési határidő 2021. december 19.

A feladatlapok letölthetőek iskolánk honlapjáról

További információ, online beadás: bereczki.karoly@szentbazil.hu

Iskola neve:	
Iskola címe:	
Felkészítő tanár neve:	
Felkészítő tanár e-mail címe:	
Csapat neve:	
Csapattagok neve:	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

A feladatok Mátyás király alakjához kapcsolódnak. A feladatok megoldásához használjátok a 6.-os irodalom tankönyvet és az internetet.

1. Szövegértési feladat

Olvassátok el az alábbi szöveget, majd válaszoljatok a kérdésekre! (25 pont)

Bibliotheca Corvina

Hunyadi Mátyás magyar király (1443–1490, uralkodott: 1458–1490) világhíres könyvtára az első humanista fejedelmi bibliotéka volt Itálián kívül, Európának az Alpoktól északra elterülő részén. Méreteiről csupán feltevésekbe bocsátkozhatunk, talán kétezer kötetet számlált. Mindenesetre csupán a korabeli vatikáni könyvtár multa felül nagyságban. A páratlan gyűjteményből – a kutatások jelenlegi állása szerint – körülbelül 220 kötet maradt fenn, ezek ma Európa és az Egyesült Államok nagy könyvtárainak féltett kincsei. Magyarországon jelenleg 55 corvina található, közülük legtöbb – 37 tétel – a magyar nemzeti könyvtárban.

Ma azokat a kódexeket és kéziratokat sorolják a korvinák közé, amelyekben szerepel Mátyás vagy az utóda címere, vagy Mátyás budai könyvtárára jellemző egyedi bőrkötésben vannak, vagy egyértelmű forrás igazolja, hogy a reneszánsz magyar uralkodó számára készültek ...

Beatrix érkezése kétségtelenül döntő jelentőségű volt a királyi könyvtár létrejötte szempontjából. Az udvarban tartózkodó tudós olaszok, így például Taddeo Ugoletto (1448–1513 k.) vagy Francesco Bandini ösztönözhatték a királyt egyfajta reprezentatív könyvtár kialakítására. Ennek érdekében könyvkészítő műhelyt hoztak létre a budai palotában, melynek működése már 1480 körül kimutatható. Datált címereslevelek tanúsítják, hogy a milánói miniátor, Francesco da Castello ekkor már Budán tevékenykedett. Stílusának erőteljes hatása mindvégig érzékelhető a budai műhely által készített kódexekben.

Úgy tűnik, hogy a királyi könyvtár tudatos, szisztematikus fejlesztése az évtized végén került ismét előtérbe, amikor a magyar királyi udvar Bécs (1485) és Bécsújhely (1487) elfoglalása után többnyire Bécsben tartózkodott, és valamelyest nyugalmasabb éveket élt meg. A királyi könyvtáros és nevelő, a pármiai Taddeo Ugoletto Firenzébe utazott, hogy ott megszervezze a magyar királyi könyvtárának Itáliából történő, átgondolt gyarapítását.

A tudatos könyvtáralapítást a könyvtárterem díszes kialakítása és a könyvek látványának egységesítése is kifejezte. Naldo Naldi művéből tudjuk, hogy a könyvtártermet, amely a budai palota Dunára néző oldalán, a királyi kápolna mellett és a trónterem közelségében foglalt helyet, intarziás könyvszekrényekkel rendezték be, a nyitott polcokat nehéz vörös függönyök védték a portól, a terem kettős ablakát színes üveg fedte. A kódexek számára a feltehetőleg Itáliából érkezett könyvkötőmester egyedi kötéstervet dolgozott ki: az itáliai all'antica és a keleti, főként

perzsa elemekből alkotott kompozíciót gazdag aranyozással díszítették, a kötéstáblák centrumába a király címerét préselték. Ez a kötéstípus új fejezetet nyitott az európai könyvkötészet történetében. A bőrkötések mellett voltak lila, vörös és kék bársonyba, vörös és kék selyembe kötött darabok is. A bőrkötéseket levélformájú rézcsatok, a textilkötéseket olykor zománcberakással díszített, aranyozott ezüstcsatok egészítették ki. A kódexek metszését is díszítették aranyozással, poncolással és speciális festéssel.

A kódexek előlapjukon feküdtek a polcokon, hogy a belépő számára ne csak szellemi, de esztétikai élmény is nyújtsanak. Szintén a reprezentativitás érdekében festették a kódexek címlapjára Budán a király címerét.

Ez az 1480-as évek végén, tudatosan kialakított, egységes látványt nyújtó, névvel megnevezett reprezentatív uralkodói könyvtár az, amelyet ma Bibliotheca Corvinának nevezünk, és amelyet megőrzött az európai emlékezet.

A Bibliotheca Corvinában klasszikus szerzők és egyházatyák művei, valamint kortárs szerzők sokszor az uralkodónak ajánlott kötetei voltak megtalálhatók. Ez utóbbiak közül különös jelentőségűek Thuróczy János és Pietro Ransano a magyar történelmet tárgyaló munkái.

Nyomatott könyveket még alig találunk a corvinák között, minden bizonnyal azért, mert igazi, uralkodóhoz illő reprezentativitást ekkor még a kézzel írt és gazdagon díszített kézirat képviselt. Thuróczy János említett krónikája azonban nyomtatott formában került be a Corvina könyvtárba.

Mátyás halála után a könyvtár fejlesztése megállt, de továbbra is a palota ékköve maradt. Az uralkodók büszkén vezették végig vendégeiket a könyvtártermen, de el is ajándékoztak a kódexekből. A pusztulás az oszmán török hódítással érkezett el, a királyi könyvtár feltehetőleg már 1526-ban, a mohácsi csatavesztést követően elpusztult, épen maradt köteteit pedig a törökök hadizsákmányként Isztambulba szállították.

A fennmaradt állományt jórészt azok a kódexek alkotják, amelyek még 1526 előtt Nyugat-Európába kerültek.

A Bibliotheca Corvina emlékezetének ápolása ma is folyik. Ez elsősorban kiállításokat és tudományos kutatást jelent, melynek központja az Országos Széchényi Könyvtár. A Bibliotheca Corvina Virtualis program keretében külön corvina-honlap született abból a célból, hogy a híres könyvtár fennmaradt darabjai legalább virtuálisan egyesüljenek. Hunyadi Mátyás könyvtárát az UNESCO 2005-ban felvette a Világemlékezet, „Memory of the World” jegyzékébe.

1. **A királyi könyvtár létrehozásában kik töltöttek be fontos szerepet? (3 pont)**
2. **A fent maradt corvinák hol lelhetők fel? (3 pont)**
3. **Mely intézmény vállalta magára a Bibliotheca Corvina szellemi örökségének ápolását? (1 pont)**
4. **Melyik szerző munkája került be nyomtatott formában a corvinák közé? (1 pont)**
5. **Milyen anyagokból készültek a corvinák borításai? (3 pont)**
6. **Mikor pusztult el a királyi könyvtár? (1 pont)**
7. **A reprezentativitás érdekében a könyvtárterem is díszes kialakítást kapott, és a corvinák díszítettek voltak. Keress példákat ezekre a szövegből (4-4 pont)**

Példák a könyvtárterem díszes kialakítására:

Példák a corvinák díszítettségére:

8. **Mikor hoztak létre könyvkészítő műhelyt a budai palotában? (1 pont)**
9. **Eredetileg mennyi kötetből állhatott a Bibliotheca Corvina? (1 pont)**
10. **Milyen művek voltak megtalálhatóak a Bibliotheca Corvinában? (3 pont)**

2. feladat

Döntsétek el az alábbi állításokról, hogy igazak (I) vagy hamisak (H)! (10 pont)

1. Román eredetű volt a Hunyadi-család.	
2. Hunyadi Mátyás Vajdahunyad várában született.	
3. Mátyás hivatalos megkoronázására 1464-ben Budán került sor.	
4. Podjebrád Katalin volt Mátyás király első felesége.	
5. Vitéz János összeesküvést szervezett Mátyás király ellen 1471-ben.	
6. Mátyás király szervezte meg a Fekete sereget.	
7. Corvin János Mátyás király törvényes utóda volt.	
8. Mátyás feleségül vette Aragóniai Beatrixet, nápolyi királylányt.	
9. Mátyás király 1490-ben halt meg Budán.	
10. Az uralkodót Székesfehérvárott temették el.	

3. feladat

Keressetek példákat az alakzatok fajtáira *Arany János Máttyás anyja* című művében! (15 pont)

Megszólításra 2 példa:

Költői kérdésre 1 példa:

Fokozásra 2 példa:

Ismétlésre 5 példa:

Alliterációra 2 példa:

Túlzásra 1 példa:

Ellentétre 2 példa:

4. feladat

Lackfi János Fekete router című művében átdolgozta Arany János Máttyás anyja című alkotását. Hasonlítsátok össze a két művet! (10 pont)

Az összehasonlításokban figyeljétek meg az alkotások témabeli azonosságait (3 példa-3 pont) és különbségeit (3 példa-3 pont), vessétek össze a verselésüket (rímelés, szótagszám 1-1 pont), majd írjatok egyéni véleményt (2 pont) az átdolgozásról!

Lackfi János: A fekete router

Szilágyi
Örsébet
E-mailjét megírta,
Emoti-
Konokkal
Azt is telesírta.

Fiának
Megy a mail
London városába,
Ahol az
Mosogat
Egy setét kocsmába'.

"Gyermekem,
Jól vagy-e
London városában?
Megjött-e
A csomag?
Benne kis kolbász van!

Egyél ám!
Nem fázol?
Van ott meleg holmi?
Inglisül
Beszélsz már?
Tudunk majd szkájpolni?

Kell-e pénz?
Idenézz,
Nem élünk nagy lábon,
De amit
Spórolunk,
Összeguberálom.

Hát az az
Egyetem?
Gyűjtesz a tandíjra?
S az a lány?
Gwendoline...
Olyan, mint egy díva!"

Kattintja
A küldést,
Sürgeti a gépet,
Ám a rend-
Szerhiba
Fel éppen most lépett.

"Apukám,
Levelet
Írtam a gyerekeknek,
A szöveg
Hova tűnt?
Kihajítom eztet."

"Letöröm
Derekad,
Ha a gépet bántod!
Egy vagyon,
Aranyom,
Kérjük meg a Márkot!"

"Értem én,
Szomszéd úr,
Hogy a cucc beégett,
Gőzöm sincs,
Mi a baj,
Hívják fel a céget!"

"Vinné el
E-mailem
Bár valami angyal.
Úgy talán
Szót váltok
Az én kisfiammal!"

"Nyugalom,
Asszonyom,
Húzza ki a routert.
Hogy az mi?
Kis doboz,
Szíve attól bűtelt.

Ne velem
Visítson,
Nem tehetek róla!
A vonal
Működik,
Mint egy svájci óra.

Keressen,
Keressen
Fekete dobozkat,
Amelyben
A zöld fény
Éjjel is motoszkált.

Routerre
Fekete,
Kutasson utána,
Másszon fel,
Nézzen be
Padlásra, kamrába.

És hogyha
Kihúzta,
Vár tíz másodpercet.
Akkor dug-
Ja vissza,
Hátha villog, serceg."

Keresik,
Kutatják,
Kamrában, padláson!
Szegecselt
Gerinccel
Ki lesz, ki felmásszon?

Megnézik
Végül a
Beépített szekrényt.
A router
Ott gubbaszt
Leszidott gyerekként.

Kihúzzák,
Kapcsolják,
Delejes fény villan,
Az e-mail
Kiröppen,
A mailboxból vígan.

Pár perc sem
Telt belé,
Máris jött a válasz!
Mobilról
Elküldve,
Szívélyes és nyájas!

"Köszí a
Csomagot,
Kéne pénz is némi."
"Ó, igen,
Jaj, igen,
Így csak ő tud kérni!"

5. feladat

Hogyan került a Hunyadi- család címerébe a holló? Válaszotokat 5 mondatban fogalmazzatok meg! Ügyeljete a helyesírásra és a nyelvhelyességre is! (5 pont)

6. feladat

Készítsetek illusztrációt *Mátyás király aranyszőrű báránya* című meséhez! Alkotásotok A/4-es méretben készüljön, és bármilyen technikát használhattok hozzá! Kérjük, hogy az eredeti alkotásokat küldjétek be! (10 pont)

Jó munkát kívánunk!